

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegezőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések em-ként 6 fillér-
többeszi közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A hazai ipar pártolásának egy hatalmas módja.

Egy kedves hír szállong. E szerint a lelkes tanfelügyelői kar felterjesztésére a közoktatásügyi miniszteriumban már-már elhatározott dolog lenne egy komoly felhívás kibocsátása az összes középiskolák és egyetemek igazgatóságaihoz, melyben utasításul lenne adva, hogy az ifjúságot mindennemű öltözködési és ruhaneműek beszerzése tekintetében a hazai posztó- és vászonszövetekre figyelmeztessék a lehető leghatásosabban. Együttal a hazai nagy- és kisiparosokhoz is menne oly értelmű figyelmeztetés, hogy készítményeik különféleségére s az árakra nézve a lehetőleg alkalmazkodjanak az említett felhíváshoz s annak rájuk nézve is előnyös céljaihoz.

Már csupán a bizonytalan hirt is a legmellegebben kell fogadnunk s hisszük, hogy megvalósulás esetén annak beláthatatlan következményei lennének. Ha az a sok ezer ifju hazai készítménybe öltözik és abban is marad minden parancs nélkül és önként, akkor a közönség nagy része is követni fogja nemi különbség nélkül s a mostani hajnali szürkületre gyorsan fog jönni a teljes virradat.

Igy újra napirendre kerülne a 40 es évekbeli iparpártoló Kossuth-féle mozgalom. Erre a helyzet mező- és ipargazdaságilag

is sokszorosan kedvezőbb ma, mint akkor volt. Nem fájna ez most nemzetiségi kérdéssé, mert minden nyelvű ifjúság megtalálná a maga szükségletét saját fajabeli iparosoknál is itt benn s a hazai tőke e téren is nyerhetne elhelyezést, nem uzsorászkodnának ellenséges célokból sem a nemzetiségi bankok, sem más.

Isten áldása és üdvös siker kísérené a kormánynak egy ilyen irányu törekvését, melynek megvalósulását várva-várjuk mi és a hazafias közönség.

A székely kongresszus végrehajtó bizottsága Bedő Albert nyugalmazott alamtitkár elnöklésével ülést tartott, a melyen ott voltak: Gróf Dessewffy Aurél, Borszéký Soma, Ugron Zoltán, dr. Sebess Dénes, Jancsó Benedek, Forster Géza, a székely miniszteri biztos képviselőben Koós titkár és mások. Buday Barna előadó tett előterjesztést a kongresszusi határozatok végrehajtására nézve. Bejelentette, hogy a bizottság a kormányhoz, testületekhez és társadalmi szervezetekhez szükséges előterjesztéseket most már megteheti. Beható vita után elhatározták, hogy a kongresszus összes anyagát fölterjesztik a törvényhozáshoz is. Külön fölterjesztést intéznek a kormány tagjaihoz. Különösen pedig a kereskedelmi miniszterhez, a melyben a nagy munkahiányra való tekintettel a székely vasutak mielőbbi kiépítését kérik. A kongresszus számadatainak felülvizsgálatára kiküldtek öt bizottsági tagot. A kongresszusok közös végrehajtó bizottságába delegálták a székelyföldi képviselőket, továbbá Buday Barnát, Jancsó Benedeket, Forster Gézát, Borszéký Somát. E közös bizottság utján

a székely kongresszus határozatai által érdekeltek esetről-esetre szorgalmazhatják a javaslatok végrehajtását, ennek következtében ez a bizottság a székelység ügyének állandóan működő szervezetévé válik. Gróf Dessewffy Aurél az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében örömenek adott kifejezést, hogy sikerült a székely kérdésre a közfigyelmet ráterelni. Bedő Albert pedig köszönetet mondott az egész székelység nevében az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek fáradozásaiért. Részünkről is mint örvedetes jelenséget jegyezzük fel erről a székely mozgalomról, hogy a Székelyföld képviselői pártpolitikai különbség nélkül eleitől kezdve egyforma buzgalommal csoportosultak az ügy körül s igazán ritka szép példaadás a magyar közéletnek, hogy míg a parlamentben a függetlenségi párt szenvedélyes támadásokat intéz a kormánypárt ellen, addig a társadalmi téren minden pártpolitikai ellentétet levetkőzve, legteljesebb egyetértéssel tanácskoznak a székely képviselők kiválóbbjai szűkebb hazánk népének boldogulása érdekében.

A tanítóképzők új tanterve. Wlassics miniszternek az állami elemi iskolai tanító- és tanítóképző-intézetek új tantervének életbeléptetéséről szóló rendelete most jelent meg a Hivatalos Közlöny február 25-iki számában. A tantervet a miniszter közli azokkal az egyházi főhatóságokkal is, melyek alá felekezeti tanító- vagy tanítóképző-intézetek tartoznak. Felhívja a tantervre az egyházi hatóságok figyelmét s kéri, hogy azt, amennyiben nézetükkel találkozik, vagy fogadják el egészben, vagy használják alapul az intézeteknél érvényes tanterv legközelebbi revíziója alkalmával.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

A tudomány és a hit összhangja.*

— Irta: Tamás Albert. —

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.

Vannak kérdések, melyeket az idő árja meg nem omlaszt, meg nem ingat, mint rendületlen sziklafalak évek óta mozdulatlanul meredeznek egy álló helyükben, dacolva az egymást követő nemzedékek ostromával. Mindegyik kor megbirkózik velök s meg nem bírja egy sem. A fűrészész hiába rántja elő legélesebb fegyvereit: aligha jelentéktelen karcot ejtethet a gyémánt keménységű felületen; a haladó tudomány sikertelenül támadja meg tökéletesített szerszámaival: nem fognak rajtok. S ebben rejlik épen az a hatalmas inger, mely számtalan meghiusult kísérlet után is folyvást újabb, meg újabb támadásra hajtja az embert; sérti hiúságunkat, hogy vannak nálunknál hatalmasabb, a legnagyobb szellemi erő által sem legyőzhető akadályok; kíváncsiságunk nem hagy nyugtot, hogy nyomába jöjjünk a titkoknak, melyeket áthatlan falak rejtenek el tekintetünk elől. Így aztán lázas ingerültségben, epesztő sovárgással, leküzdhetetlen vágtyól üzve ismételtlen megújítjuk reménytelen ostromunkat: edzett erővel, ép lélekkel csak kevesen térnek vissza a harcából, diadalmasan senki sem. A folytonos csatavesztésre emez kétségbeesik, a másik megháborodik elméjében; az egyik folytonos töprenkedésbe, a másik tompa közönybe süllyed; de akad olyan is, a ki elbizakodottságában, hogy az ember esze épen a világ végéig ér, fennen hirdeti, hogy imhol e merev szirtfal a mindenség határa s azon

* Szerző felolvasta az e hó 10-én tartott Szent-Antal estélyen. Szerk.

tul semmi sincs. Korunk uralkodó eszméi, a politikai, egyházi és társadalmi élet árama, a tudományok és művészetek vezérlő elvei hatalmasan befolyásolják a nevelést; a természettudományok vívmányai áthatják a nép legalsó rétegeit is. A hit és a tudás, az egyház és állam, a vallás és tudomány egymás közt való küzdelmével találkozunk. A fölfedezések és találmányok egymást követik és egymásnak egyengetik utjokat. A legtávolabbi égiteket sugarai épúgy, mint a vizezepp és porszem parányi világa, tárgyai a tudományok és eredményeikben befolyásolják az életet, ipart, kereskedelmet, művészetet és mesterségeket. Oly időben, melyben a szellemi és anyagi élet hullámai oly magasra emelkednek, melyben az egyik fél csak elvei és eszményeiért küzd; a másik pedig csakis élete szükségleteit tartja szem előtt, tekintet nélkül ellenfelére; oly időben nem csoda, ha oly eszmék, melyek tudományos alapon nyugodni látszanak és az emberek felfogását mintegy szentesítik, visszhangra találnak. És ez az oka, hogy egyes tudósok elmélete a tudománnyal foglalkozó körökön kívül is messze elterjed, átesapnak a vallás terére és itt az embert kicsinyességének folytonos hangoztatásával akarják elrettentetni attól, hogy a végtelen Istenhez közeledjék, ezt a közeledést lehetetlennek tüntetvén fel. Nagyrészen az ilyen elméletek, melyek a ragyogó csillagvilággal szemben azzal állottak elő, hogy a remekmű önmagától lett s a földi világ csodáival szemben pedig azt mondják, hogy a véletlen méhéből születtek, mondom, ilyen elméletek eredményezik, hogy akadnak máskülömben számottevő emberek, a kik megfélekedve mindenről, nevetséges önhittségükben vallástalanoknak, istentagadóknak, vagy legalább is közömbösöknek tüntetik fel magukat. Nem átalják meg-

rögött — alaptalan álláspontjukat, felfogásukat, a hol tehetik — hangoztatni, de azért csak kerüljön felszínre valami olyan kérdés, mely vallásukat érinti, azonnal sikra szállanak s épen itt tűnik ki leginkább az, hogy ellentmondottak önmaguknak és ez által hogy neveltségessé tették magukat. Akadnak filléres, az erkölcsöt, vallást tipró rémregényfűzetek, ingyen osztogatják a mutatványszámot, a személt- vagy szennyirodalom mezejéről, melyek odadobnak egy-egy gondolatot az olvasó részére, mintegy örvendezve: ime, ti még a sötétségben tapogatóztok, hisz meg van oldva a rejtély.

Ki ne törődött volna már számtalanszor a világ kezdetével és végével? Kinek nyugalmát ne zavarta volna fel már százszor meg százszor az a tépelődés, hogy ugyan hát mi is az ember rendeltetése, mi a teremtés célja! Allunk-vagy mozgunk? Ki van-e tűzve valami célunk! vagy csak vaktában bolyongunk szerteszét s ezélt, ha ugyan megvan, végre-valahára elérjük-e, vagy csak végtelenül közeledünk feléje, mint a mértanban bizonyos vonalak, folyton folyvást egymás felé tartanak, de sohasem érnek össze; avagy tán csak bolondos keringőt járunk; visszatérve oda, a honnan kiindultunk? Ne kecsgettessük magunkat, teljes megoldásra nem teszünk szert bármi éles elmével, bármi nagy készütséggel, bármi szigorú okoskodással mélyedünk is a dolgok rendjének vizsgálatásába; de igenis eljuthatunk tágasabb, tisztultabb látókörhöz, magasabb szempontokhoz, a honnan egyet-mást tán megpillanthatunk, a mi eddig elrejtőzött, vagy csak homályosan lebegett tekintetünk előtt és sok, már előbb ismert dolgot új, teljesebb világításban szemlélhetünk: s ez is megérdemli a vizsgálatás fáradságát. (Folyt. köv.)

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

VI. 1—15. folyt.

Erdő-dolgok s elszámolást nem ismerő községi és birtokossági rovatalkok. Feketlen ifjuság.

Valamely szerencsétlen es rövidlátó gondolat különválasztotta a falukban a birtokosságot a községtől. Az addig község néven szerepelt fekvőket birtokosság névre íratta vagy javította. A községnek legfennebb egy hitvány háza, vagy házhelye maradt. A községeknek addig több helyt létezett tőkepenzei ingatlanok szerzésére mentek s ezek a birtokossági vagyonba veszték belé.

A község hoppon maradt csupán azért, hogy valamely birtoktalan bevándorló ne használja a község kezén e vagyon gyümölcseit, mintha ennek megakadályozására nem lett volna más mód.

A birtokosság juss keresésre kitanított tagjai méreg drágán kidolgoztatták a közhelyekből a birtok vagy jogarányában járó arányrészek listáját. Ennek talán még maig sincs vége több helyt. A 100 holdon felülieket külön szakították, kiknek egyrésze nyomban el is adta többnyire idegeneknek. A kisebbek együtt maradt. Ezekből az eladók vásároltak több-kevésbé arány részét, s így ma is tagjai a közhasználatnak; legeltetés, faizás tekintetében pedig a terület sokat szűkült.

Jött a regálé. Birtok aránylag kiosztották. Mindenki elköltötte a maga jutalékát. Ebből maradt a községnek is néhány forint, a hatalmi jobbágytelkek után esett összegecskéknek kitudja hányadik része. A többi elköltötte az illetékes ur.

A község a rovatalkra szorult. Ezt fizeti a nép apraján közepese évről-évre pontosan, mert különben leveszik a bőrét. A nagyobbja akkor fizet, mikor tud. A régi jogu nagyobb birtokon nem lehet felvenni. Ha telekkönyvére rá teszik is, ott hever az világ végeig, de azért az ur szava dönt a képviselő gyűlésben.

Hagyjuk ezt.

Birtokossági közhelyek, erdők állami kezelés alá mentek; ez nagy költséggel jár. Jövedelem nincs. Lehetne több helyt nyáron feltöltött valamely közlegelő rész szénatermeléséből, de ezt a nagyobbak felprédáltatják.

Rovatalra kerül tehát a sor. Ezt felhajtják, de a közégeket senki számolásra nem vonja. Sokaktól többször felveszik ugyanazon evit is.

A községi sok ágú rovatalkal éppen így megy. A birtokosságok meg nincsenek szabályozottak jogi személyé alakulva, de azért meg is szerepelnek.

A szolgabírók egyes helyeken még a községi közégeket sem vonják számadásra, annál kevésbé a birtokosságiakat.

A birtokosságok erdőket adtak és adnak el, hogy mit csináltak és mit csinálnak ezek arával, azt senki sem ellenőrzi kellőleg.

Az »erdős« azt mondja, hogy ő nem hatalom. A szolgabíró azt mondja, hogy neki nincs jussa hozzá. A közigazgatási bizottság pedig oly messze van a birtokosságoktól, mint Makó Jeruzsálemtól.

Az állami kezelésben levő erdők őrzésére a birtokosságok külön tartanak erdőpásztorokat, mert a kezeléség semmi kárért nem felelős.

Az erdőprévrikáció mégis nagyban foly. Szándékosan, vagy bosszúból, vagy óvatosságból többnyire a vagyonatlanok követik el, s ezek között olyanok, kikre még telekkönyv nem szállott.

Az ítéletek megállítják a törvény szerinti tarifából a tulságos kártérítési, eljárási költségi és büntetési összegeket. Felhajtani nem lehetvén, egyéb elmarad, de a büntetési összeg feleben tömlőcztől ülnek, többnyire az ifjak. A felhajtható összegek is gyakran oda vesznek evek során át. Így tehát az erdők szabad préda tárgyai. A nép nem fél semmitől és senkitől. Az előjárók nem mernek panaszkodni.

Az alispánok évről-évre táblázatosan kitudják mutatni a kár- és büntetési összegeket, kiaz eljárási összegeket, melyek elvételre neha néha az »erdős« ur, mindig pedig részben az erdőőrök és birtokossági pásztorok, vagy tanuk díjai. A kárösszegek a birtokosságot, a büntetések az országos erdőalapot illetik. Igen de, a mint mondtam, ezekből sem lesz semmi a legtöbb esetben, s így egyik sem kap semmit. Birtokossági adó és erdőkezelési költség pddig megvan. Azokat fizetni kell. Fát meglehet adnának, de ez nem kell. Mindkét miniszter képeben pénzt követelnek az adóhivatalok.

Fizessenek, de miből? Rovatalkból.

Tény, hogy az erdőkezelési költség és adók több birtokosságot erősen beadósítottak. Az is tény, hogy az eladott erdők ára megelőzőleg és még a míg bírja, ezekből telik ki. Végül sem pénz, sem posztó.

Hallomásom szerint lehetne találni felhajtásra vagy leírásra köteles oly közégeket, ahol évek során 16—20 ezer forintba ment a büntetési hátralék.

Mi lesz ennek a vége közel vagy távoli jövőben? Mert a legtöbb helyen az elültetett makk és csemeték drága árát is rovatalkból fizették, pénzjövdelem hiányában.

Feltétlenül és haladéktalanul szolgabírói közvetlen felügyelet alá kellene vonni a birtokosságokat is. Csak hogy az az ur aztán saját általánosa terhére évenként legalább 4-szer számoltassa meg a községi és közbirtokossági vagyon kezelőit, s szorítsa őt is valaki felülről. E nélkül minden hiába való. A közvagyon mindkét czímen préda tárgya és megsemmisült már is. Most a papíron sok minden, de foganatosítás nélkül semmi. Így kár ezekkel elfoglalni két muakaerőt. Nevetséges az egész.

Az is tény, hogy a nép által ingyen nevelt erdők legnagyobb része le van vágva. Az ujabban növésnek indult erdők után pedig 100—150 évig minő összegre rug adó és főleg kezelési költség? Erre csupán a kezelő és bíraskodó urak felelhetnek meg.

Mi lesz a vége? — Könnyű belátni.

Tény, hogy az erdő-, de főleg a mezőrendőri törvény életbelépése és a külön legeltetés eltöltése óta a kihágások még nagyobb mérvet öltöttek, hogy főleg az ifjusággal nem lehet bírni. Az igás marhákat és főleg a lovakat otthon tartják estéli 11—12 óráig. Addig a legények többnyire az utcákon csatangolnak, énekelnek, lármáznak, lecsékednek, a járó-kelők után csufokat kiabálnak, miért a csendőrt feljeleni. Akkor lóra pattannak s mennek a mezőre prédálni. Ha rajta kapják, igyekeznek palinkával elbékélni. Ha nem sikerül, tömlőcztbe kerülnek, mint vagyonatlanok, az első gazdák fiait is, vagy egyikét, vagy másikat. A szabad külön legeltetés idején künn voltak este és éjjel a legelőkön az állataikkal. Csendes volt a falu.

Az egészben talán az a legszomorubb, hogy az ifjuság igen nagy része az iskola végzésével a korszomákban és tömlőcztben folytatja mivélődését, s minden szemérmét és becsületudást letvetkezett már most is. Ugyanez az ifjuság igen sokszor kap katonai jelentkezés elmulasztásáért is szolgabírói elzárás, vagy tömeges korszomai verekedésért bírósági fogház büntetést.

Mi ennek a vége? Csak az általános népnevelés felelhet erre gyász ruhában.

A fennebbiek szerint tehát a birtokosság a megítélt kárösszegekből, az országos erdőalap és községi szegény alap a büntetéspénzből, a tárgyalásra megidézett hivatalos személyek a megállapított költségekből a legtöbbször semmit sem kapnak, csupán a tömlőcztök embert. Igen de az említett hivatalos személyek nem járhatnak mindegyre távolból tárgyalásokra csak köszönömért, mert más hivatali személyek sem tesznek ingyen egy lépést is. Az erdei alap kell hogy fizesse végül is, ami valószínűleg kimeríti.

Mi a végeredmény tehát?

Ezeket így látják az eme törvények teljesedésbe vetelével megbízott urak, s ők mondhatnak véleményt.

Az én kicsiny szem csak távolból is tótágot áll eme kérdések előtt, s nincs szavam.

Annyit mondok itt is, hogy ennek a népnek minél előbb munkát kell adni az ipar által, mely egész felét vegye magához, s csak a másik fele maradjon az eke szarván.

Erre nézve a 12-ik óra erkölcsi okokból is eljött már. Ez pedig a kísérteties, ijesztő időpont, mely a hidegvérűeket is komoly gondolkodóba ejti.

A szász ifjuság nem ül tömlőcztben. Minden faluban ifjusági egylet van, melynek köteles tagja minden ifju. Ez az egylet minden kihágás és hiba felett ülést tart, minek végrehajtása az egyletből való kitiltás. Ennek akkora az erkölcsi hatása, hogy az illetőnek vagy megkövetést kell tenni, vagy pedig szégyenletében pusztulnia kell még a faluból is.

Nem rég történt, hogy egy ifju ellen szepelítésért az egylet előtt emeltek panaszt. Az ifju, mint egy jó gazda fia, szégyenében egy távoli székely faluba ment szolgálni, s keservében egy felév múlva ott felakasztotta magát.

Micsoda?!

Hát a székely ifjuságra nézve a tömlőczt lett a további iskola?! . . .

Hol késsel felnőttek oktatása, lelki gondozás? Mit művelsz papi kar, tanítói kar? Mikor teszitek lehetetlenné a büntető törvény alkalmazását az ifjuságra nézve? Nem vádol valami?! . . .

Ütött a 12-ik óra! . . . A tanügyi hatóság alsóbb közgei is meghallhatják, mert vést jelez! Pap s tanító házán gólyafészek.

Minden ember látja,

Csak maga nem látja! . . .

. . . Kérdé pedig az Ur nagy törődéssel: Simon aluszol-e? Nem vigyázhatok véjem?! . . . És a veríték, mint a verecspekpe hullának alá homlokáról! . . . (Folyt. köv.)

Tan- és nevelésügy.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Megyei általános tanítóegyletünk »hivatalos« lapjában a »Székely-Udvarhely«-ben »Tanár« és »Tanító« között egy sajnálatos s nézetem szerint már-már elfajulásnak induló vita keletkezett, melyet szó nélkül nem hagyhatok.

»Tanár« és »Tanító«, úgy látszik, személyesen ismerik egymást s miután kölesönösen nagyon szerethetik egymást, nagyokat ütnek egymáson. Tisztelettel kérem azonban őket, ha már mondani valójuk van, tegyék meg azt nyíltan s ne bántás a veszekedésük okában teljesen ártatlan tanító »nagy részét«.

A magyar tanítószázad nemzeti nagy hivatását minden időben önzetlen önfeláldozással teljesítette s most is teljesíti s ok nélküli bántalmazás helyett inkább jóakaratu támogatásra érdemes minden művelt tényező részéről. És így megyei tanítószázadunk sem szolgált rá, hogy annak bármely nagyságu része is »zófista«-nak, szerénytelennek, követelőnek stb. effélének nevezessék. Gyengék és gyarlók minden pályán vannak. Ép gondolkozásu ember azonban 1—2 esetből nem általánosít, miként azt az állítólagos »Tanár« tette.

A magyar tanítószázadnak jogai ért sajnos, még mindig küzdenie kell. Ezen küzdelme azonban ne találjon kigunyolásra és kíméletlen ostromozásra épen azok részéről, a kik vele állítólag egy munkakörben, de mindenestre kedvezőbb társadalmi és anyagi viszonyok közt működhetnek.

Nem okvetlenül igaz, hogy »az agynak ismeretekkel való felszerelése s az ezzel kapcsolatos viselkedés milyensége« tekintetében van a különbség minden tanár és tanító között. Ezt az állítást kár nagyon feszegetni.

Tanítószázadunk »nagy része« nem szorul védelemre egy álnév alatt bátran támadó lovak kardvágásai ellen. Megvédik a tanítókat a saját tetteik, melyek előtt kalapot emel minden elfogulatlan magyar hazafi.

Gyalázkodás és kicsinyítés helyett forgassuk a kölcsönös megbecsülés nemes fegyverét minden embertársunkkal szemben! Beke és szeretet honoljon mindnyájunk között! Székelykeresztur, 1903. febr. 16-án.

Ujvári Mihály

m. kir. állami tanítóképző-int. igazgató, az »Udvarhelymegyei ált. tanítóegylet« elnöke.

* * *

A fennebbi nyilatkozatnak helyet adtunk és közöljük azon megjegyzéssel, hogy a Tanár és Tanító közötti vitát részünkről befejeztünk tekintjük. Azonban ami »Nevelési hiányok« című cikksorozatunk tárgyilagossá tovább füzését illeti, arra mindenkor készséggel nyitjuk meg ezután is lapunk hasábjait. Vegtelenül sajnáljuk, hogy a minden czálzatosság nélkül megirt és tisztán a nagy nemzeti földadat szempontjából közölt cikksorozat élénkebb kifejezéseiből egy esek általános sérelmet ohajtanának kimagyarázni. Ezt mi nem irtuk és nem írhatjuk alá, sőt az ellen tiltakozunk. A »Székely-Udvarhely« kilenczedik év óta a valódi érdemeket mindenkor elismerte a köz javára; viszont azonban — a magán érzékenykedés lehető kímélese mellett — a jogosnak vélt kritikák nyilvánosságra hozatalát sem tagadta meg. S ez utóbbi a sajtó egyik legfőbb kötelessége — szintén a köz javára. Különben is igen kíváncsiak volnánk azokra a tanító urakra, a kik »Nevelési hiányok« cz. cikksorozatunkkal önmagukat találva érezték. Mert mi — habár igen sok tanítóval beszélgettünk ezen tárgyról — még egyet sem találtunk olyant, aki e miatt sértve érezné magát.

Szerk.

Egyházi élet.

Az udvarhelyi reform. egyházmegye közgyűlése.

Valóban bámulni való az az egyszerűség, az a természetesség, mely — mintegy alaptulajdon — reá üti bélyegét a kalvini egyházban minden egyes akár a hitélet, akár az egyházi közigazgatás körébe tartozó dologra. És ez teszi még az idegen felekezetek közé került egyházakat is, — hogy úgy fejezzem ki magamat — súlyllyal bíró társadalmi tényezőkké. Ezt a megragadó egyszerűséget láttuk megnyilatkozni az udvarhelyi egyházmegye f. hó 16-án tartott közgyűlésén is. Nem a nagyvilágra — oly gyakran csabítólag ható szinkáprázat, — hanem a valódi nemes egyszerűség fogta el minden jelenlevőnek lelkét, látva azokat a fontos — hogy úgy mondjam — sarkalatos egyházalkotmányi aktusokat, melyek ott történtek. Lehetne szóba-szót öltve beszélni sokat a gyűlésről, de számítva egyrészt arra, hogy az itt lefolyt dolgok a maguk egészében úgy sem érdeklik a nagyközönséget, csak röviden számolok be a gyűlés lefolyásáról.

Délelőtt 11 órakor a XC. Zsolt I. versének elénkelevelével vette kezdetét a közgyűlés. Az ének elhangzása után Péter Károly egyházmegyei főjegyző kérte buzgó imádságban az eget Urát, hogy szent lelkével hassa át a lelkeket, s kegyelmével segítse a tanácskozásokat. Névsor olvasás és a jelenlévő tagok számbavétele után Menyhárt András esperes felhívja Hegyi Péter homoródszentmártoni lelkész, helyettes aljegyzőt, hogy olvassa fel az igazgató-tanácsnak a megválasztott főgondnok és aligondnok beiktatásáról szóló rendeletét. Gyűlés örömmel véve tudomást az igazgató-tanács rendelkezéséről, esperes felhívására dr. Damokos Andor, Vajda Ferencz, Jakab Albert, Fejes Áron tagokat küldi ki, hogy mint meghívó bizottság az a kerületi közgyűlés által választott fő- és aligondnokokat hívja meg ünnepélyesen a beiktatásukra. Az új főgondnok dr. Gyarmathy Dezső és az aligondnok Somogyi István és dr. Ráczkóvy Sámuel az esperes felhívására letesznek esküjüket. Ezután dr. Gyarmathy fejti ki gyönyörűen program-, vagy — ha úgy tetszik — székfoglaló beszédében azt a feladatot, melyet ő, mint református főgondnok, vagyis mint hazafi, megvalósítandónak tart. Hivatását két irányban véli folytatandónak: kifelé képviselni és befelé intenzívebbé tenni az egyházas öntudatot, amely mindig egy volt, jelenleg is az, és mindig is az lesz, mert a református szabadelvűségnek épen ez az egyik éltető princípiuma: a hazafiságnak szoros ápolása az egyházi élet körén belül is. Ez az, miért nem értik sokan céljainkat; ez az, amiért sokak szemében szálka vagyunk. Egyetértést, szeretetet kér, hogy az ő munkássága — támogatás hiányában — ne enyészessen el nyom nélkül.

A távollévő — bizonyára halaszthatatlan dolgai miatt hiányzó — idősebb főgondnokok nevében Menyhárt esperes üdvözlö az immár beiktatott gondnokokat és kéri őket, hogy — nem a letett eskünek szavai szerint csak, hanem igazán lelkük egész odaadásával — mint eddig is, szolgálják az egyházat, támogassák gyengeségében és istápolják, bizony sokszor mellőzött érdekeit.

A tetszéssel fogadott beszéd után még az ujonnan választott kántortanítók tették le hivatalos esküjüket. Névszerint: Paál Sándor, Bakcsi János és Fülöp Árpád.

Esperes a beiktatások után — következően az egyházi közigazgatás kérdéseinek elintézése — értesíti gyűlést, hogy az egyházmegye 30 év óta hűséges számvevője Kelemen János nagygalambfalvi lelkész, hivatkozva az új vizsgálati rendszabály értelmében reá háruló súlyos terhekre és öreg korára, kéri ezen hivatala alól való felmentését. Gyűlés számvevő érdemeinek jegyzőkönyvi méltatásával teljesíti kívánságát. Helyébe egyhangulag Bíró Áron választatik meg, ki esküjét, mint számvevő azonnal le is teszi.

Az ujonnan választandó hivatalnokok sorába beválasztott dr. Nagy Samu világi tanácsbírónak, fegyelmi bíróságba pötbírónak Vajda Ferencz szekelyudvarhelyi lelkész, kik gyűlés színe előtt leteszik hivatali esküjüket.

Az indítványok során Csia Kálmán indítványa adott hosszabb eszmecserére alkalmat, melyet — mint inkább egyháztársadalmi uton megvalósítandót az egyházterkezetlethez tett át a közgyűlés.

Ezzel vége lett volna a hivatalos gyűlésnek, hanem az eszmecseré meg tovább folyt a fehér asztalnál, hol az egész gyűlést, mint házigazdát az ujonnan választott gondnokok látták vendégül. Itt jó magyar szokás szerint a felköszöntőkben sem volt hiány, miket azonban — lévén sok a számuk — feljegyezni nem, megtartani még kevésbé lehetett. A késő délutáni órákba benyulott ebéd után a gyűlésről vett amaz általános megnyugtató gondolattal távozott mindenki, hogy a mostani alkalom egyike volt azoknak, melyek biztos alapokon való nyugvását, eredménydus munkáját elősegíteni hivatnak a vallás szent ügyével.

Bár úgy lenne!

R.

Irodalom.

A magyar királyság második századával foglalkozik főképen Acsády, »A Magyar Birodalom Története« című munkájának épen most megjelent 7-ik és 8-ik füzetében. Dramai élénkséggel rajzolja a Bizánczezel folytatott nagy küzdelmeket és finom kritikával mutatja meg ezeknek a harcoknak a fiatal magyar állam fejlődésére ható következményeit. Nem jelent meg eddig történeti munka, mely III. Béla és Imre királyok jelentőségét, uralkodói működését olyan éles világitásba helyezte volna, mint Acsádyé. Az új kulturtörténeti adatok egész halmazával mutatja meg, hogy mint hagyja el Magyarország uralkodásuk alatt a régi ösvényt és lép arra, amelyen a szó soros értelmében nyugati és modern államra fejlődött. Bélaéknak, az apának uralkodása érdekesebb, ám Imreéknak, nagy tehetségű fiának kormányzása tanulságosabb. Csupa nemes törekvés, csupa szeretet és bizalom az egész ember, de mindig csak hátátlanyságot, szeretetlenséget kell tapasztalnia. Mikor Imre örök atomra hunyta le szemét, a magyar király nemesak Magyarországra, Horvát- és Dalmátországra, hanem Róma, Ráczország, Haliés és Bolgarország királyának címét viselte. E czimekben nyert kitejezést az a tény, hogy a forrongásban levő Balkánfélszigeten állandóan meggyökeredett a magyar állam és Adriától a Fekete tengerig az ő befolyása lett irányadó. A keretek, melyek előttünk kibontakoztak, valóban egy nagy magyar birodalom keretei. Szeretettel, mélyszéges tudással rajzolja Acsády ezt a hatalmas fejlődést. Ezek a közlélek és közszervezet átalakítására vonatkozó fejtegetések a magyar kulturhistoriának legszebb lapjai közé tartoznak. Nemesak tartalmuknál, a stílus melegségénél és szépségénél fogva, hanem érdekességüknel fogva is. Ugy hatnak az olvasóra, mint valamely lendületesen, költőfantáziával megírt kulturhistoriái regény legvonzóbb fejezetei.

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet február 18-iki távirati jelentése szerint: Hideg, száraz.

— **Esküvő.** Dézsy Balázs helybeli kereskedő tegnap délután vezette oltárhoz Zakariás Annuskát, Zakariás Antal helybeli tekintélyes polgár leányát városunkban.

— **Gazdasági egyesületünk új tagjai.** Vármegyénk gazdasági egyesületébe a választmány e hó 10-iki ülésén Papp Zakor József szekelyudvarhelyi, Marossy Mózes körjegyző, Péter József tanító, Gombos András, Gombos Mihály, Boros Mihály tordátfalvi lakosokat, valamint a »Szekelykeresztúri Gazda-kör«-t rendes tagjai sorába iktatta s a Gazda-kör elnökét a választmányi ülésekre ezentul meghívja.

— **Eljegyzés.** Sámson Lajos helybeli kereskedő, m. kir. só-nagyúrú eljegyezte Nuszbaum Rózsikát Alvinczen.

— **Színészet.** Miesey F. György előnyösen ismert szinigazgató viragvasárnapot kezdve, harminez előadásra játszási engedélyt nyert városunk tanácsától.

— **Halálozás.** Tibád István folyó hó 16-án este 10 órakor, életének 24 ik évében, az oltári szentségnek ájtatos felvétele után elhalt. Az élete hajnalán elköltözött szerető és engedelmes jó gyermek, testvér, unoka és igaz rokon temetése tegnap délután 2 órakor a római kath. anyaszentegyház szertartásai szerint, nagy részvet mellett történt meg. Halálát edesanyján ferj. bögözi Jakab Jánosén kívül Tibád Lajos, Gergely, Ignác, József, Emma, Irma és Ferencz, mint testvérei s más rokonai gyászolják.

— **A szekelykeresztúri Műkedvelő Társulat** saját céljai javára, Szekelykeresztúron, özv. Horváth Istvánné termeiben 1903. évi február hó 21-én (szombaton), este 8 órakor kezdődő zártkörű nagy álarozos bált rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Meglepetési sorrend: 1. Este 8 órakor nyitány a helybeli népzenekar által. 2.) fél 9 órakor a »Japáni Zenekar« ének és zene mellett vonul be az ezen estélyre Budapestről meghozatott nemzeti jelmez- és hangszerekkel. Befejezésül egy nagyszerű párbaj bombával! 3.) 9 órakor egy bour csapat bevonulása, zenekaruk vezetése mellett, a szintén ez alkalomra hozatott nemzeti jelmezekben. 4.) Fél 10 órakor a páncélos lovagok bevonulása az ezen estélyre hozatott ókori fényes öltözékben. 5.) Több más mulattató képletek és meglepetések. Táncc! Vigj mulatás reggelig! Táncc! Belépő díj: Személyenként 1 korona. Jegyek előre válthatók: Lengyel László kereskedésében. Felülfizetéseket köszönettel fogadják. Aki esetleg meghívót nem kapott, de arra igényt tart; Racz Lajos társ. pénztárnokhoz fordulni sziveskedjék. Izletes ételek s tiszta és jó italokról ez alkalomra özv. Horváth Istvánné különlegesen gondoskodik.

— **Az iparosok ingyenes előadásán** a mult vasárnap Molnár Károly forealiskolai tanár tartott »A k ö k o r s z a k i e m b e r r ö l« minden pontjában tanulságos és élvezetes előadást, melyet ez alkalommal mintegy 200 iparos polgártársunk hallgatott végig. Felolvasásának bevezetésében megemlékezett a kőkorszak előtti három korról, mely után rátért egyenesen az első ember megjelenésének korszakára, a negyedik (Dilluvium) vagyis kőkorszakra. Ismerteti ezen kornak gazdag és buja növényvilágát, melynek maradványai a magyarországi és középeurópai mai gazdag kőszénbányák. A növényvilágnak megfelelő volt az állatország is; a mamutnak, óriásnak az afrikai elefánt ma csak törpe unokája. Fejtegetése szerint az állat- és növényvilág nagyságát, gazdagságát biztosan meg lehet állapítani a hatamaradott őskori maradványokról, de az ősember nagyságáról, szinéről, alakjáról nincsenek biztos ismertető jeleink, csak következtetünk a barlangok, sziklahasadékok előtt felhalmozott óriási csontokról, az ott talált kőszekőzökről, cserépedény töredékekről, hogy az első ember testi nagysága arányban volt a növény és állatvilág nagyságával, továbbá hogy barlanglakó volt és kőből (kovakőből, obsidiánból) készítette kezdetben nagyon durva eszközeit, melyeket a későbbi időben csiszolt és ki is furt s nyelet alkalmazva reá még is hegyezte, hogy annál könnyebben szembeszállhasson az állatok hatalmas szörnyetegeivel. Megismerte aztán a tüzet, készített cserépedényeket, melyeket későbbben tetszetős alakban és díszítéssel állított elő. Hogy a műveltségnek bizonyos fokán állott, bizonyítja az is, hogy a korszak vége felé eszközeit és dísztárgyait, halasz-horogot, fejszét, szigonyt, csontfűzert mar egyes állatok csontjaiból faragta. Sőt a barlangok üregei helyett magának vagy szárazföldön, vagy a vizen épített czölöpökre lakásokat, minőknek maradványait nálunk az Alföldön és a Fertőtónál találták. Felfedezte aztán az ősember a rezet es ont, melyet összeolvasztva egy kiválóan használható öntvényt a bronzot nyert s a bronz használatának ideje nevezetett bronzkorszaknak, melyet felváltott a mai vas-korszak. Elvezetes előadásának befejeztével bemutatta a vármegyénkben talált kőszekőzöket, 2 fejszét és egy kalapácsot is. Balint János szavaltá ezután Vörösmarty Mihálynak »Salamon«-cz. költeményét igen ügyesen, hatást keltően. Szekely dalegyletünk pedig ez alkalommal is fűszerezte az előadást kedves dalaival. Jövő vasárnap Spaller József szakiskolai tanár fog előadni az ipari és gazdasági életben a termelő és vevő közönség egymás iránti köteleességéről. Érdeklődéssel várjuk ezen fontos tétel fejtegetéseit is.

— **Oroszhegy** nagyközségben e hó 14-én igen sikerült zártkörű kosaras táncvigalmat rendeztek az iskola javára. A mulatság szép rendben világos virradtig tartott. Az éjféli szünet alatt Balint Imre, a község főbírája általános helyesléssel buzdította a község közvetlen vezetését hivatottakat együttes, összetartó munkára, mely által a nagyközség szekely lakosságát előhaladás hoz segíthetik. Hangsúlyozta, hogy minden egyezkedő község elöljáróinak elérkezett a tevékenység tizenkettődik óra. Most igazán szükség van a népnek jóindulatú, közvetlen támogatókra, midőn az általános elszegényedés felé oly roha-

mosan sülyed. Tehát testvéri jobbot nyujtva, munkálkodjanak mindnyájan egyért, szűkebb hazánk s annak kitartó munkára született székely népe közjaviért.

— **Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya** e hó 16-án tartott ülésében kijelentette, hogy helyesli a Magyar Földhitelintézetnek a kormányhoz intézett s annak idején a „Székely-Udvarhely”-ben szóról-szóra megjelent memorandumát, mely a kisbirtokosok jelzálog-hitelügyének rendezésére vonatkozik.

— **Irgalmassági cselekedet.** Ki lenne hajlandó egy 8 éves, ép, egészséges, apátlan, anyátlan árva fiút örökbe fogadni? Tudakozódjék a kiadóhivatalban.

— **Jövendő** irodalmi és politikai lap címmel március első hetében könyvalaku hetilap indul meg Bródy Sándor a híres „Fehérkönyv” szerzője szerkesztésében, Ambrus Zoltán és Gárdonyi Géza főmunkatársakkal Budapesten. A „Jövendő” nagy könyvalakban, kitűnő kiállításban hetenként vasárnap fog megjelenni és előfizetési ára negyedévre 3 korona lesz. Megrendelhető a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában.

Egészségügy.

A lövéteiek helyzete valóban szomorú. Nehány év előtt leégett a fél falu. Távolság Oláhfalutól, Oklándtól, Szentmártontól, Udvarhelytől, ahol orvoshoz és gyógyszerhez juthatna. A legnépesebb faluja a vármegyének egy külön zárt szoros völgyben. A férfiak faragó és bányamunkára messze földre járnak a kenyérért. A fejez ifju cseléd szolgálattal nő fel városokban. A jobb módúak is favágó, fűrész vagy utmunkával vannak elfoglalva. Télen és nyáron távol a falutól az erdei kaszálókon és erdőkben, mert a mező kevés. A gyermekes asszony van otthon az apró gyermekekkel, vagy pedig az egész ház nép felköltözött több kevesebb időre az erdőkbe. Az apró gyermek is beteg lesz. Sem orvos, sem gyógyszer a közelben. Az anya elvinné a karján messze földre is a beteget, de nincs kire bízni az otthon lévő többinek a gondozását. Szekerest nem kap, pénz sincs. A gyermek meghal, ami amugy is megtörténhetett volna, mert orvoság bevételére nem képes. A gyógykezelés elmulasztásáért jelentős megf. a hatósághoz s az feltétlenül bünteti törvény szerint a szülőket. A vármegye területén Lövétén történik a legtöbb büntetés. A szolgabíró esetéről-esetre számalommal nézi a büntetendő szülők hosszú listáját, de büntetni nem kell. Ez a helyzet tarthatatlan. Az ember érzése fellázad. Az állapot javításának módját kell találni rövid időn, vagy egy kézi gyógytárral bíró helybeli orvos útján, vagy másképp. Előbb lehetővé kell tenni a gyógykezelést, s azután büntetni a hanyagokat. A szegény embernek is olyan drága a gyermek, mint a nagy urnak. Az is életben tartja tőle telhetőleg. A mostani helyzetben a büntetés a legtöbbször feletle igazságtalan. Ideje volna erről gondolkodni. Persze, hogy a székely községeket a tengerségű pótadó öli, mely minden évben szaporodik. Minden száz falunak orvosa van pótadó nélkül. Ott ritka az ilyen büntetés. A Székelyföldön egy régi dullói járást tesz ki a sok falu, a hol egy körorvos tesz száraz körutakat gyógyszer nélkül. Alig több a semminél a szegények részére nézve. A székelység mostani élete nagyon drága, a szászoké és ottani oláhoké olcsó. Ezek tartották meg a hazát. Maradjon hát így. Szaporodjanak kedvező viszonyok között tovább. Hadd pusztuljon tovább a székely. Ha itt nem kell, úgy látják jó szívvel látják egyebütt. Sok kézi gyógytárnak sokszorta több haszna lenne a népre nézve, mint a szétszórott néhány egész gyógyszer-tárnak. A hadjáratok s távoli nagyobb ipartelek is igazolják. Zsebbeli vagy közeli gyógyszer nélküli kör- és járásorvos helyzete hasonlít a felszerelés nélkül csatátérre rendelt katonához. Bányász.

Törvénykezés.

Hibaigazítás. Mult számunk „Büntügyi tárgyalások” cz. közleményében szedési hiba van. Id. Péter Dénes és ifj. Péter Dénes (ez utóbbi neve kimaradt volt) fenyédi lakosokat tiltott szerencsés-játék („diózs-tak”) által elkövetett kihágásért nem 2—2 havi, hanem 2—2 napi fogházra és 20—20 K pénzbírságra ítélte a kir. járásbíró.

Nyomatott a kiadó- és lapulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1903.

Szerkesztői üzenetek.

Községi előljárónak. Irja ön, hogy: „A kutyák legyeket, a sintérek kutyákat és némely ujdonsült „kereskedő urak” az utcán s még a hivatalok helyiségeiben is személyesen jó vidéki vevőket fogdosnak.” Azonban ön és a legtöbb kollégája „ezigánytól” szemet nem vásárol” s több év óta kipróbált bevásárlási helyét fölcserélni nem hajlandó. Együttal kérde, hogy ennek a székely ember szabad természetével össze nem férő vevő-hajszolásnak mi lehet az oka? Mi csak azt gondoljuk: „Kevés a fóka és sok az eszkimó”. A székely közönség pedig — józan gondolkozásánál fogva — a legigazságosabb bíró.

U. M. Sz.-k. A. M. P.-nak a tanítóképzők tanulóira vonatkozó cikkelyét közelebbről hozni fogjuk.

Egy másik tanító. Cikkelye az előzmények után tárgyalanná vált. A „Nevelési hiányok”-ra ígért reflexiót várjuk. Szíves üdvözet!

Több közleményünk térszűke miatt maradt jövő számunkra.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden hétfőn, szombaton és vasárnap a **Gergely Ferencz sósfürdőjén** meleg fürdő kapható. A **fürdőszobák** és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

Uri házhoz jó tanuló fiuk, hivatalnokok étkezésére és szállásba fogadtatnak. Egy szépen butorozott szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Legfinomabb ezukrász-sütemények *Ernszt György ezukrászatában* Székely-Udvarhelyt (Főtér, piaczor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Bárminemű írásmunkára

vallalkozik egy szépen író fiatalember. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A derzsi unitárius hitközség közhírré teszi, hogy **folyó évi márczius hó 8-án délután 2 órakor** a templom és torony javítási munkálatát árlejtésen ki fogja adni.

Kikiáltási ár 3000 korona. Bánatpénzül 60 korona teendő. Munka- és építési feltételek a papi hivatalnál megtekinthetők.

Derzs, 1903. február hó 15.

Sándor Gergely
lelkész.

Nagy Ferencz
gondnok.

Csinosan butorozott szoba

— külön bejárattal — azonnal kiadó Soha Aladárnál Székelyudvarhelyt, Attila-utca 13. sz.

Szám 98.

1903.

Meghívás.

A székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár rendes évi közgyűlését

1903 márczius hó 1-én, határozatképtelenség esetén pedig 1903 márczius hó 8-án délelőtt 11 órakor tartja meg a hivatalos iroda helyiségében, melyre a közgyűlési tag urak ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági évi jelentés és a jegyzőkönyv hitelesítésére két közgyűlési tag kiküldése.
2. Zárszámadás és felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése s a felmentvény megadása iránti határozat.
3. Igazgatósági, felügyelő-bizottsági és választott bírósági tagok választása.
4. Netáni indítványok, melyek azonban 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg beadandók.

Székelyudvarhelyt, 1903 február hó 7.

Az igazgatóság.

„Székelykeresztur-köri Önségélyző Népbank” XXXI. rendes közgyűlését

Székelykereszturon, 1903. évi márczius hó 8-án délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében tartja meg, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1902. üzletévről.
2. Zárszámadás és mérleg előterjesztése, a felügyelő bizottság jelentésével.
3. Mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés az igazgatóság s felügyelő bizottságra nézve.
4. Az igazgatóság előterjesztései: a) a nyereségre, b) a késedelmes betevőkre és kamatlábra nézve.
5. Könyvvezető választása.
7. Indítványok.

Székelykeresztur, 1903. február 17.

Az igazgatóság.

SCHICHT-SZAPPAN

„szarvas”
jegye
„kulcs”

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható.

Ment minden káros alkatrésztől.

Bevásárlásnál ügyeljünk, hogy minden darab szappanon a SCHICHT név vagy valamelyik fenti védjegy rajta legyen.